

**Quickscan flora en fauna
Juvenaatterrein
Etten-Leur**

ADVISEURS
IN BOUWEN,
MILIEU &
VEILIGHEID

Quickscan flora en fauna

in opdracht van

Rho adviseurs voor leefruimte
T.a.v. mevrouw D. Gooijers
Torenallee 20
5617 BC EINDHOVEN

betreffende locatie

Edward Poppelaan 12
Etten-Leur

documentkenmerk

1912/091/LB-01

versie

1

vestiging

Nuenen

datum

21 januari 2020

opgesteld door:

ing. J.H.J. van Bree
Projectleider ecologie

gecontroleerd door:

ing. A. Paulusse
Projectleider ecologie

Dit document is digitaal gegenereerd en derhalve niet voorzien van een handtekening. De inhoud is aantoonbaar gecontroleerd en vrijgegeven. Het document mag uitsluitend in zijn geheel worden gereproduceerd. Door derden aangebrachte wijzigingen en/of toevoegingen dan wel oneigenlijk gebruik van het document vallen niet onder de verantwoording van Tritium Advies BV.

Tritium Advies BV

Adviseurs in bouwen, milieu en veiligheid

T. 088 44 02 900

E. info@tritium.nl

I. www.tritium.nl

KvK-nr. 17108024

Tritium Advies is gevestigd in:

Arkel >> Neer >> Nuenen >>

Prinsenbeek >> Rijkevoort

Inhoudsopgave

	pagina
1 Inleiding	1
2 Bronnenonderzoek	3
2.1 Gebieden	3
2.2 Soorten	5
3 Veldbezoek	6
4 Resultaten	7
4.1 Flora	7
4.2 Vogels	7
4.3 Grondgebonden zoogdieren	8
4.4 Vleermuizen	9
4.5 Amfibieën, reptielen en vissen	10
4.6 Ongewervelden/ overige soorten	11
5 Conclusies	12
5.1 Beschermd gebied	12
5.2 Soorten	12
5.3 Zorgplicht	14
5.4 Eindconclusie	14
5.5 Advies	15
6 Literatuurlijst	16

Bijlagen

1. situatietekening plangebied
2. fotobijlage veldbezoek van 17 december 2019

1 Inleiding

In opdracht van Rho adviseurs voor leefruimte is een quickscan flora en fauna uitgevoerd ten behoeve van het voornemen om op de locatie Edward Poppelaan 12 (Juvenaatterrein) te Etten-Leur een bijgebouw te slopen, bomen te rooien en twee appartementencomplexen te realiseren. Tevens worden er extra openingen in het hoofdgebouw gecreëerd in de vorm van ramen en deuren. Het plangebied betreft het kadastrale perceel gemeente Etten-Leur, sectie K, nummer 4007 en heeft een oppervlakte van circa 26.000 m². De huidige bestemming van het plangebied is "Maatschappelijk" en is in de huidige situatie ook zo in gebruik.

Figuur 1: huidige situatie plangebied (blauw omlijnd)
(bron: <https://percelloep.nl/>)

Doel van het onderhavige onderzoek is om te bepalen of de wijzigingen binnen het plangebied mogelijk leiden tot overtreding van de Wet natuurbescherming (verder: Wnb). Het is noodzakelijk om voorafgaande aan ruimtelijke ingrepen en inrichting te toetsen of de geplande activiteiten geen negatief effect hebben op beschermde plant- en/of diersoorten en leefgebieden.

Op basis van de ecologische waarden van een planlocatie zal uit een verkennend flora- en faunaonderzoek (quickscan) blijken of er een overtreding te verwachten is van de Wnb. Tevens wordt vastgesteld of er meer soortgegevens nodig zijn door middel van inventarisatie en of er een uitgebreide studie noodzakelijk is naar de effecten van een ruimtelijke ingreep. In veel situaties zal het uitvoeren van een verkennend onderzoek echter reeds voldoende zijn om aan te tonen of een plan uitgevoerd kan worden met of zonder enkele eenvoudige maatregelen of aanpassingen om een overtreding van de Wnb te voorkomen.

Uit navolgende figuur 2 (volgende pagina) kan worden opgemaakt dat het plangebied in de bebouwde kom van Etten-Leur is gelegen. In bijlage 1 is een situatietekening van het plangebied opgenomen.

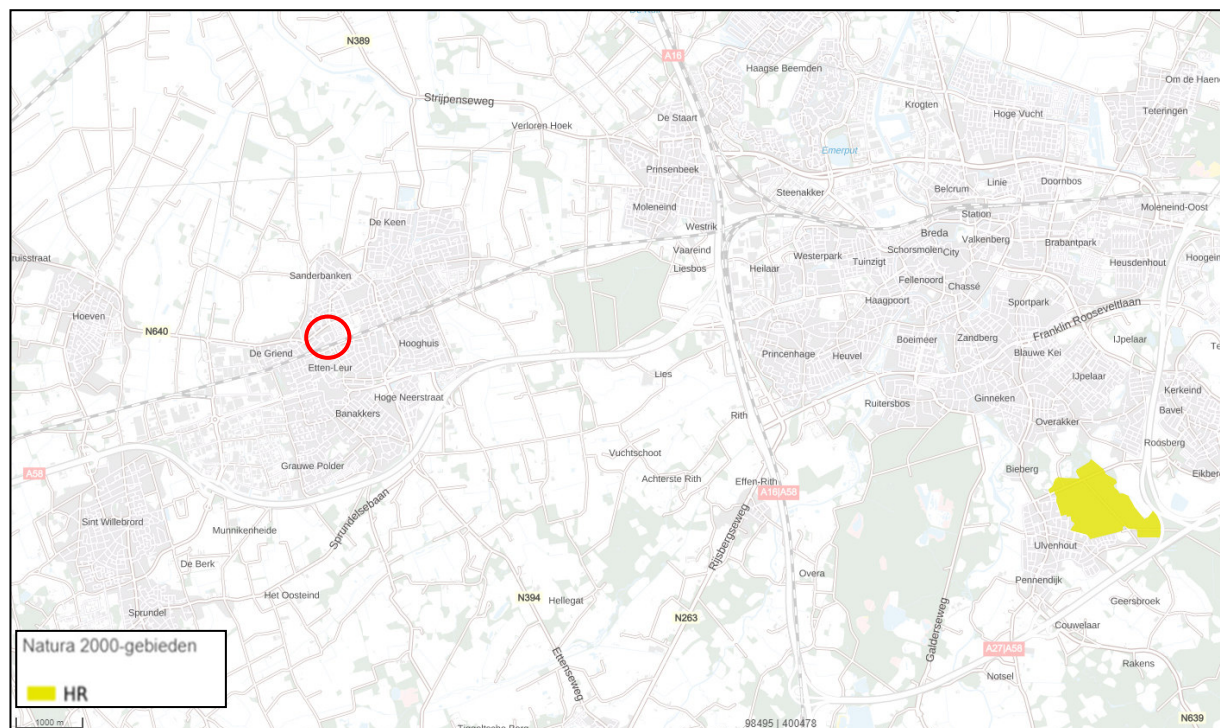
Figuur 2: luchtfoto van de omgeving van het plangebied (rood omcirkeld)
(bron: Google Earth)

2 Bronnenonderzoek

Onderhavig onderzoek richt zich met name op soortenbescherming en in beperkte mate op het gebiedsbeschermingsdeel van de Wnb (Natura 2000). In het uitgevoerde bronnenonderzoek is gekeken naar de mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten in het plangebied. Onder andere is hierbij gebruik gemaakt van de zoogdierenatlas (Broekhuizen et al., 2016), de "Werkatlas amfibieën en reptielen in Noord-Brabant" en enkele digitale verspreidingsatlassen. De bevindingen van dit literatuuronderzoek zijn weergegeven in de navolgende twee paragrafen.

2.1 Gebieden

In navolgende figuren 3 en 4 is het plangebied met haar ecologisch waardevolle gebieden in highlights weergegeven. In figuur 3 is het Natura 2000-gebied met de gele kleur aangeduid. In figuur 4 (op de volgende pagina) betreffen de groene en oranje highlights het Natuurnetwerk Nederland (verder: NNN) in de provincie Noord-Brabant ook wel Natuurnetwerk Brabant (verder: NNB) genoemd. De Natura 2000-gebieden liggen grotendeels binnen het NNN. Van de gebieden die binnen NNN zijn gelegen worden, naast de specifieke soorten en habitattypen (Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn), ook de wezenlijke kenmerken en waarden beschermd.

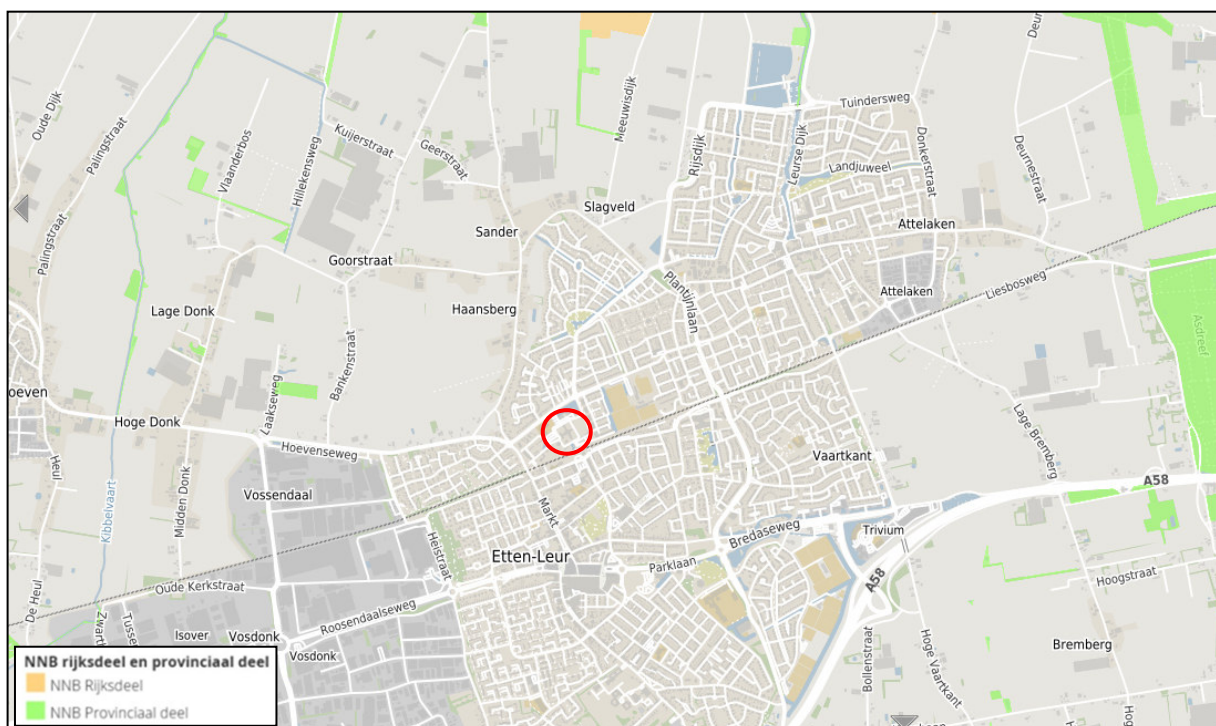
Figuur 3: plangebied en omgeving (rood omcirkeld) met relevante natuurgebieden
(bron: <https://www.atlasleefomgeving.nl/kaarten>)

Uit figuur 3 kan worden afgeleid dat het plangebied niet in Natura 2000-gebied is gelegen. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is op een afstand van circa 11,3 kilometer ten zuidoosten van het plangebied gelegen en betreft het "Ulvenhoutse Bos".

Het Ulvenhoutse Bos is een klein bosgebied dat ten noordwesten van Ulvenhout is gelegen, langs de Broekloop en Bavelse Leij, zijbeekjes van de Mark. Het is een klein bosgebied dat vroeger werd

gebruikt als houthakbos. Het gebied kenmerkt zich met kalkrijke leemlagen die voor een schijngrondwaterspiegel en hoge grondwaterstand zorgt. In het verleden zijn er greppels gegraven en werden de bomen op hoger gelegen delen geplant om het natte karakter beter te kunnen benutten. De hogere gronden zijn voornamelijk bedekt met een eiken-beukenbos, of eiken-berkenbos op armere grond. De drogere delen worden gedomineerd door een beuken-zomereikenbos. Dit patroon is in het hele gebied nog steeds aanwezig. De beuken-eikenbossen met hulst, eiken-haagbeukbossen en vochtige alluviale bossen zijn onderdeel van de instandhoudingsdoelstellingen.

In de navolgende figuur 4, overgenomen uit de kaart van het Natuurbeheerplan van de provincie Noord-Brabant is wederom het aandachtsgebied omcirkeld. Ook uit deze figuur blijkt dat het plangebied niet in een beschermd gebied ligt. Het dichtstbijzijnde natuurgebied behorende tot het NNB is op een afstand van circa 1460 meter ten westen van het plangebied gelegen.

Figuur 4: kaart NNB. Het plangebied en omgeving is rood omcirkeld
(bron: <https://kaartbank.brabant.nl/viewer/app/natuurbeheerplan>)

Effecten beschermde gebieden

Het plangebied ligt buiten de begrenzing van het NNB. De provincie Noord-Brabant hanteert een externe werking als het gaat om NNB, indien een bestemmingsplan leidt tot aantasting van de ecologische waarden en kenmerken anders dan door de verspreiding van stoffen in lucht of water. In dit geval is het plangebied op circa 1460 meter afstand gelegen. Tussen het plangebied en het NNB-gebied is bebouwing en weiland aanwezig. Hierdoor is er van een negatief effect op het dichtstbijzijnde NNB-gebied geen sprake. Het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied is met circa 11,3 kilometer op relatief grote afstand gelegen (bij Natura 2000-gebieden moet verspreiding van stoffen in lucht of water wel worden beschouwd). Op een dergelijke afstand is een onderzoek naar stikstofdepositie doorgaans niet aan de orde. Omdat het planvoornemen echter uit een relatief grootschalige ontwikkeling bestaat, wordt mogelijk alsnog een AERIUS-berekening verlangd van het bevoegd gezag.

2.2 Soorten

Aan de hand van literatuuronderzoek is informatie verzameld over het voorkomen van soorten in de directe omgeving van het plangebied. Hierbij is onder andere gebruik gemaakt van voornoemde zoogdierenatlas en de "Werkatlas amfibieën en reptielen van Noord-Brabant".

In de werkatlas wordt het voorkomen van soorten per kilometerhok aangeduid. In de zoogdierenatlas wordt dit aangegeven per atlasblok, met afmetingen van 5 bij 5 kilometer. Het plangebied is gelegen in kilometerhok X:102 / Y:398.

Aangezien het plangebied slechts een klein gedeelte van het kilometerhok c.q. het atlasblok beslaat is het niet zeker dat de geregistreerde soorten ook daadwerkelijk voorkomen binnen het plangebied.

Uit gegevens van de zoogdieren verspreidingsatlas blijkt dat de volgende zoogdieren of sporen van deze soorten (o.a. in braakballen) in de periode van 1989 tot 2019 zijn waargenomen in de directe omgeving van het plangebied: bosmuis, woelrat, ree, huisspitsmuis, laatvlieger, egel, haas, veldmuis, hermelijn, wezel, bunzing, rosse woelmuis, rosse vleermuis, muskusrat, konijn, gewone dwergvleermuis, bruine rat, eekhoorn, mol en vos.

Uit gegevens van de Werkatlas amfibieën en reptielen blijkt dat in het betreffende kilometerhok geen soorten zijn waargenomen in de periode van 1995 tot en met 2004.

In de periode 2000-2019 blijkt uit de gegevens van de NDFF en Ravon dat de volgende soorten zijn waargenomen in de directe omgeving van het plangebied: hazelworm, gewone pad, alpenwatersalamander, kleine watersalamander en bruine kikker.

3 Veldbezoek

Het plangebied is op 17 december 2019 in de ochtend bezocht. Er was sprake van half bewolkt, deels zonnig weer, met windkracht 2 Bft en een temperatuur van circa 15 graden Celsius. Tijdens het terreinbezoek is zoveel mogelijk informatie verzameld met betrekking tot de aanwezigheid of afwezigheid van beschermde soorten. De te verzamelen informatie bestaat onder andere uit zicht- en geluidwaarnemingen, sporenonderzoek naar de aanwezigheid van vraat-, loop- en veegsporen, nesten, holen, uitwerpselen, prooiresten en haren. Op basis van terreinkenmerken is voorts beoordeeld of het plangebied geschikt is voor de in de regio voorkomende beschermde soorten.

Het kan voorkomen dat soorten niet worden waargenomen tijdens het veldbezoek aangezien een quickscan een momentopname betreft. Hierdoor kan slechts in beperkte mate uitsluitel worden gegeven over de aan- of afwezigheid van soorten. Aan de hand van expert-judgement en bekende ecologische principes zal derhalve een inschatting worden gemaakt over het wel of niet voor kunnen komen van beschermde plant- en diersoorten.

Verder is de quickscan geen veldinventarisatie. Veldinventarisaties omvatten meerdere opnamerondes die seizoensgebonden zijn en volgens standaardmethoden worden uitgevoerd.

In de huidige situatie bestaat het plangebied uit een maatschappelijk gebouw dat in gebruik is voor woon- en educatiedoeleinden. Het plangebied beschikt ook over bomenrijen en een braakliggend terrein in het oostelijke deel van het perceel. De in bijlage 2 opgenomen foto's geven een duidelijk beeld van de huidige situatie van het plangebied.

4 Resultaten

Onderstaand volgen de resultaten en eerste conclusies van het uitgevoerde veldbezoek in relatie tot het planvoornemen.

4.1 Flora

In de maand december zijn nog enkele plantensoorten zichtbaar. Tijdens het veldbezoek zijn binnen het plangebied echter geen beschermde plantensoorten aangetroffen. Vanwege de voedselrijke omstandigheden waaruit het plangebied bestaat zijn ook geen beschermde soorten te verwachten. Beschermde soorten komen namelijk vooral voor op voedselarme, kalkhoudende grond.

Conclusie: er zijn geen negatieve effecten te verwachten met betrekking tot deze soortgroep.

4.2 Vogels

Uit de bevindingen van het veldbezoek blijkt dat het plangebied slechts voor een aantal soorten vogels geschikt is als onderdeel van het leefgebied. Binnen het plangebied is bebouwing aanwezig zodat het verloren gaan van verblijfplaatsen van gebouwbewonende vogels niet is uit te sluiten. De aanwezige bomen en struiken kunnen dienen als broedgelegenheid. Daarnaast is het gebied geschikt als foerageergebied, echter zullen niet alle vogelsoorten van het gebied gebruik maken. Met name voor vogels die in "stedelijk gebied", "bos" en "struweel" voorkomen zijn binnen en rond het plangebied gunstige biotopen aanwezig. Voor weide- en watervogels zijn geen geschikte biotopen aanwezig.

Tijdens het veldbezoek zijn kauwen (*Corvus monedula*), een houtduif (*Columba palumbus*), vijf koolmezen (*Parus major*), vijf roodborsten (*Erithacus rubecula*), twee merels (*Turdus merula*), een pimpelmees (*Cyanistes caeruleus*) en een vink (*Fringilla coelebs*) aangetroffen binnen het plangebied. Daarbij is ook een overvliegende meeuw (*Larus spec.*) en torenvalk (*Falco tinnunculus*) waargenomen.

De bebouwing binnen het plangebied bevat een pannendak. De pannen die het dak bedekken zijn plat en dicht op de goot gelegen. De kopgevels zijn afgewerkt met bakstenen en er staat op veel plaatsen begroeiing op korte afstand van het gebouw. De kopgevel van het te slopen bijgebouw bevat twee ventilatieopeningen. Ondanks dat hier geen vegetatie staat die de invliegrouwe onderbreekt zullen de openingen geen toegang bieden tot ruimtes onder de dakpannen omdat de ventilatieopeningen afgedicht zijn door de ventilator. Door voorgenoemde factoren is er voor gierzwaluwen onvoldoende ruimte aanwezig om in en uit te kunnen vliegen en een jaarrond beschermde vaste verblijfplaats onder het dak te maken. Gierzwaluwen hebben een vrije uitvliegrouwe van minimaal drie meter onder de uitvliegouwe nodig, omdat ze zich eerst uit de verblijfplaats laten vallen voor ze kunnen opstijgen.

Er zijn ondanks voornoemde situatie wel enkele geschikte openingen in het dak aanwezig waar huismussen gebruik van kunnen maken. Zo zijn er openingen in de vorm van ontluuchtingsouwe in het dak van het gehele complex die toegang bieden tot achterliggende

holtes. Het dak van het te slopen bijgebouw toont eveneens openingen die kunnen dienen als verblijfplaats van huismussen, in de vorm van ontluuchtingsopeningen en kapotte en scheve dakpannen. De openingen zijn voor gierwaluwen ongeschikt. Gierwaluwen laten zich eerst 3 meter naar beneden vallen alvorens zij op kunnen stijgen. De holtes bevinden zich op het dak daar waar geen ruimte is om te vallen. De aanwezige openingen zijn voor soorten zoals uilen te klein waardoor de bebouwing ongeschikt is voor deze soorten.

Binnen het plangebied zijn enkele nesten aangetroffen. Er is een nest van een houtduif in de bomengroep ten zuiden van het braakliggende terrein waargenomen. Twee nesten (een oud nest van een ekster en een houtduif) zijn in de bomen op de grens van de Juvenaataan en de parkeerplaats van station Etten-Leur aangetroffen. In de te kappen bomengroep ten westen hiervan is nog een nest gevonden. Dit nest betreft een zwarte kraaiennest. De aangetroffen nesten zijn niet uitgebouwd tot horst waardoor er geen aanwijzingen zijn dat vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest (boomvalk, buizerd) er gebruik van maken.

Er zijn tevens holtes aangetroffen in diverse bomen binnen het plangebied die gedeeltelijk door spechten zijn gemaakt. De spechtenholtes bevinden zich in de bomen die niet zullen worden gekapt. De holtes in de bomen die volgens het planvoornemen gekapt zullen worden zijn niet geschikt voor vogelsoorten met een jaarrond beschermd verblijfplaats, omdat de holtes te klein zijn of zich te laag op de stam bevinden. Wel kunnen vogels zonder jaarrond beschermd nest gebruik maken van de boomholtes, zoals de boomklever.

Het plangebied is in gebruik als foerageergebied voor diverse vogelsoorten. Dit zal echter geen essentieel foerageergebied zijn omdat in de directe omgeving ook geschikt foerageergebied aanwezig is in de vorm van de groenstroken, tuinen van omliggende woningen en de weilanden ten westen van het plangebied.

Conclusie: de te slopen bebouwing bevat enkele openingen die geschikt zijn als jaarrond beschermd vaste verblijfplaats voor huismussen. Nader onderzoek naar huismussen is noodzakelijk. Echter is in het verleden (2016) onderzoek uitgevoerd naar deze soort wat door bevoegd gezag is goedgekeurd voor het huidige planvoornemen.

Een aantal andere vogelsoorten zullen het plangebied met name benutten als foerageergebied. Dit vormt echter geen belemmering voor het planvoornemen. Het plangebied zal geen essentieel foerageergebied zijn voor deze soorten en het gebied kan bovendien als foerageergebied in gebruik blijven. Wel wordt bij de voorgenomen sloop- en bouwwerkzaamheden verwezen naar de in hoofdstuk 5 omschreven werkwijze.

4.3 Grondgebonden zoogdieren

Tijdens het veldbezoek zijn geen exemplaren of voortplantings- en/of verblijfplaatsen van soorten aangetroffen die zijn beschermd volgens de Habitatrichtlijn of van soorten die niet zijn vrijgesteld door de provincie. Voor minder algemene soorten (nationaal beschermd soorten die niet zijn vrijgesteld in de Wnb), zoals de das (*Meles meles*), is het plangebied slechts beperkt geschikt. De das heeft namelijk een voorkeur voor gebieden die niet snel worden verstoord. Het plangebied ligt echter in de bebouwde kom en er wordt met honden gewandeld. Er zijn ook geen sporen aangetroffen van de das zoals een burcht, pootafdrukken, vraatsporen of uitwerpselen. Het plangebied kan wel als foerageergebied dienen, echter zal dit geen essentieel foerageergebied zijn.

Het plangebied is gedeeltelijk geschikt voor kleine marterachtigen zoals de wezel (*Mustela nivalis*), hermelijn (*Mustela erminea*) en bunzing (*Mustela putorius*). Hiervan zijn echter geen sporen aangetroffen zoals holen, vraatsporen of uitwerpselen. De hermelijn en bunzing houden vooral van gebieden met oppervlaktewater. De wezel heeft de voorkeur voor open, droge natuur- en cultuurlandschap met in de omgeving voldoende dekking. In de directe omgeving van het plangebied is een poel aanwezig. De oever bevat natuurlijke dekking in de vorm van struikgewas. Naast de poel bevat ook het braakliggende deel van het plangebied voldoende dekking in de vorm van braamstruiken en geulen die aan de rand van het veld liggen. Voorgenoemde situaties zijn voor de wezel, bunzing en hermelijn geschikt, echter speelt het oppervlak van het geschikte gebied en de aanwezigheid van honden een belangrijke beperkende rol. Kleine marterachtigen hebben doorgaans een territorium van circa 1 hectare. De geschikte gebieden binnen het plangebied zijn vele malen kleiner en zijn omringd door bebouwing waardoor er geen aansluiting is met ander natuurgebied met voldoende dekking. Vanwege de geïsoleerde ligging zullen de geschikte delen van het plangebied geen deel uitmaken van een territorium. Ook wordt er binnen het plangebied met honden gewandeld. In verschillende studies zijn in dergelijke situaties negatieve effecten van honden op wilde zoogdieren waargenomen (Hennings, 2016). Dit komt onder andere doordat deze dieren de hond als een predator beschouwen en omdat honden daadwerkelijk op kleine zoogdieren kunnen jagen. Daarbij markeren honden locaties met hun eigen geur, waardoor ook bij afwezigheid van honden de verstoring in de nacht voortduurt. Vanwege voorgenoemde factoren zullen kleine marterachtigen, ondanks de beperkte aanwezigheid van geschikte elementen, niet voorkomen binnen het plangebied.

Tijdens het veldbezoek zijn twee foeragerende eekhoorns (*Sciurus vulgaris*) aangetroffen. Deze soort is niet vrijgesteld in Noord-Brabant en het is verboden om nesten opzettelijk te verstoren of te vernielen. De nesten die in het terrein zijn waargenomen betreffen echter vogelnesten, waardoor aanvullend nestonderzoek niet noodzakelijk is.

Tijdens het veldbezoek is een prooirest (van vermoedelijk een merel) aangetroffen welke afkomstig is van een verwilderde kat. Het overblijfsel betrof enkel schone botten van de schouder en vleugels. Verwilderde katten hebben de neiging om de gevangen prooi vrijwel schoon te eten en het overblijfsel heel achter te laten.

In de omgeving van het plangebied zijn voldoende alternatieven aanwezig in de vorm van groenstroken, tuinen van omliggende woningen en de weilanden ten westen van het plangebied om als foerageergebied te dienen voor algemeen voorkomende soorten. Ook zal het plangebied beschikbaar blijven als foerageergebied voor grondgebonden zoogdieren.

Conclusie: er zijn geen negatieve effecten te verwachten met betrekking tot deze soortgroep.

4.4 Vleermuizen

De bebouwing die aanwezig is binnen het plangebied is gedeeltelijk geschikt als vaste verblijfplaats voor gebouwbewonende vleermuizen. Er is begroeiing rondom het gebouw aanwezig waardoor niet alle openingen in de bebouwing bereikbaar zijn, maar er zijn voldoende openingen in de vorm van ontluchtingsopeningen die toegang kunnen bieden tot voor gebouwbewonende vleermuizen geschikte ruimtes onder de dakpannen. Tevens is ruimte aanwezig in de vorm van ventilatieopeningen die toegang bieden tot achterliggende ruimtes. De scheve en kapotte dakpannen op het dak van het te slopen bijgebouw vormen eveneens geschikte openingen voor vleermuizen.

In de bomen, die zich ten oosten van het gebouw bevinden, zijn enkele holtes aanwezig. Enkele van deze holtes zijn mogelijk geschikt als vaste verblijfplaats omdat de invliegrouwe voor de opening van de holte niet wordt belemmerd door takken. De bomen, met de boomnummers 16, 17, 79, 85 en 93 (volgens de uitgevoerde beoordeling op risicobomen door vdSande d.d. 19 mei 2016), waarin deze holtes zich bevinden blijven volgens het planvoornemen onaangetast waardoor aanvullend bomenonderzoek niet noodzakelijk is. Wanneer alsnog besloten wordt om deze bomen te kappen, dient het aanvullend onderzoek wel uitgevoerd te worden. Naast de eerdergenoemde bomen met geschikte holtes zijn er tevens een aantal ruwe berken (boomnummers 5, 6, 7 en 8) aangetroffen met holtes. Deze holtes zijn echter ongeschikt als vaste verblijfplaats voor boombewonende vleermuizen, omdat deze holtes niet ver genoeg doorlopen, verhinderd worden door voorhangende takken of onvoldoende beschutting bieden.

Mogelijk zal het plangebied gebruikt worden als foerageergebied door vleermuizen. Het is echter geen essentieel foerageergebied voor vleermuizen omdat in de directe omgeving voldoende alternatieve foerageergebieden aanwezig zijn zoals groenstroken, tuinen van omliggende woningen en de weilanden ten westen van het plangebied.

Vleermuizen maken gebruik van vliegroutes om zich te verplaatsen van verblijfplaatsen naar foerageergebieden. Hiervoor worden lange, aaneengesloten bomenrijen en andere lijnvormige landschapsstructuren zoals heggen en houtwallen gebruikt. De meeste bomen binnen en op de grens van het plangebied vormen aaneengesloten rijen op het terrein. De bomen in het zuiden van het plangebied sluiten aan op de bomenrij ten oosten van het plangebied, aan de straat genaamd Zonnestad. De bomenrij ten westen van het braakliggende gedeelte en ten oosten van de bebouwing loopt evenwijdig aan de bomenrij ten oosten van het plangebied. Deze bomenrijen zullen grotendeels gehandhaafd blijven en kunnen in gebruik blijven als vliegroute voor vleermuizen.

Conclusie: de te slopen bebouwing is geschikt als vaste verblijfplaats voor gebouwbewonende vleermuizen. Echter is in het verleden (2016) onderzoek uitgevoerd naar deze soortgroep wat door bevoegd gezag is goedgekeurd voor het huidige planvoornemen. Daarbij zijn er aan de hand van het onderzoek ook maatregelen getroffen. Om deze reden zal aanvullend onderzoek naar gebouwbewonende vleermuizen niet noodzakelijk zijn.

Mogelijk wordt er door vleermuizen gefoerageerd binnen en in de directe omgeving van het onderzoeksgebied. Foerageergebied is alleen beschermd wanneer dit gebied noodzakelijk is om de functionaliteit van een vaste verblijfplaats te behouden. Indien de sloop- en bouwwerkzaamheden overdag uitgevoerd worden, is een verstoringseffect op foeragerende vleermuizen uit te sluiten. Een negatief effect op vaste vliegroutes is eveneens niet te verwachten.

Enkele bomen binnen het plangebied bevatten holtes die mogelijk geschikt zijn als verblijfplaats voor vleermuizen. Echter blijven de betreffende bomen volgens het planvoornemen onaangetast waardoor aanvullend bomenonderzoek niet noodzakelijk is. Wanneer alsnog wordt besloten om de bomen te kappen, dient er eerst een boomholtecheck uitgevoerd te worden.

4.5 Amfibieën, reptielen en vissen

Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde amfibieën en reptielen aangetroffen en zijn er geen sporen van deze soortgroepen aangetroffen binnen het plangebied. In de directe omgeving van het plangebied is echter wel oppervlaktewater aanwezig in de vorm van een poel waardoor de

aanwezigheid van amfibieën binnen het plangebied op voorhand niet uitgesloten kan worden. De alpenwatersalamander, een soort die niet kieskeurig is wat betreft waterkwaliteit en begroeiing, kan vanwege de aanwezigheid van natuurlijke dekking op zowel de oever van de poel als in de directe omgeving daarvan worden verwacht en zich dus ook binnen het plangebied verspreiden. Naast de eerdergenoemde amfibieënsoort komt ook de hazelworm (*Anguis fragilis*) voor in de omgeving van het plangebied. De hazelworm geeft de voorkeur aan enigszins vochtige, met dichte vegetatie bedekte gebieden, zoals bossen, bosranden, heide, houtwallen en struwelen waar voldoende zonnemogelijkheden aanwezig zijn. Aangezien de geschikte leefgebieden voor deze soorten vrijwel ontbreken, is het zeer onwaarschijnlijk dat het plangebied deel uitmaakt van essentieel leefgebied.

Conclusie: er is geschikt voortplantingswater met water- en oevervegetatie aanwezig in de directe omgeving van het plangebied en er is geschikt landhabitat ter beschikking binnen het plangebied. Omdat de afwezigheid van de alpenwatersalamander binnen het plangebied niet op voorhand kan worden uitgesloten dient er aanvullend onderzoek ten behoeven van deze soort te worden uitgevoerd.

Het plangebied is ongeschikt voor beschermde reptielen waardoor er rondom deze soortgroep geen belemmering wordt verwacht.

4.6 Ongewervelden/ overige soorten

Beschermde soorten ongewervelden en overige soorten zijn niet waargenomen en ook niet te verwachten binnen het plangebied. Beschermde soorten stellen specifieke eisen aan een biotoop en gezien de aanwezige beplanting is het plangebied voor veel soorten niet geschikt.

Conclusie: er zijn geen negatieve effecten te verwachten met betrekking tot deze soortgroepen.

5 Conclusies

Doel van het onderhavige onderzoek is te bepalen of de wijzigingen binnen het plangebied mogelijk leiden tot overtreding van de natuurwetgeving.

5.1 Beschermde gebieden

Het plangebied ligt buiten de begrenzing van het NNB. De provincie Noord-Brabant hanteert een externe werking als het gaat om NNB, indien een bestemmingsplan leidt tot aantasting van de ecologische waarden en kenmerken anders dan door de verspreiding van stoffen in lucht of water. In dit geval is het plangebied op circa 1460 meter afstand gelegen. Tussen het plangebied en het NNB-gebied is bebouwing en weiland aanwezig. Hierdoor is er van een negatief effect op het dichtstbijzijnde NNB-gebied geen sprake. Het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied is met circa 11,3 kilometer op relatief grote afstand gelegen (bij Natura 2000-gebieden moet verspreiding van stoffen in lucht of water wel worden beschouwd). Op een dergelijke afstand is een onderzoek naar stikstofdepositie doorgaans niet aan de orde. Omdat het planvoornemen echter uit een relatief grootschalige ontwikkeling bestaat, wordt mogelijk alsnog een AERIUS-berekening verlangd van het bevoegd gezag.

5.2 Soorten

Er wordt in het kader van de Wnb nagegaan of vaste rust- en verblijfplaatsen door de beoogde ingreep opzettelijk worden aangetast (verwijderd, ongeschikt gemaakt) of dat dieren opzettelijk worden verontrust, verjaagd of gedood. Verder is er gekeken of er invloeden zijn die leiden tot een verminderde geschiktheid als foerageergebied waarbij het een zodanig belang betreft dat bij het wegvallen van deze functie ook vaste rust- en verblijfplaatsen niet langer kunnen functioneren.

Flora

Er zijn binnen het plangebied geen beschermde wilde soorten aangetroffen. Deze soorten zijn ook niet te verwachten. Om deze redenen zullen er door de voorgenomen plannen geen nadelige effecten optreden ten aanzien van deze soortgroep en zijn er, naast de zorgplicht, vanuit de Wnb geen verdere verplichtingen.

Vogels

De te slopen bebouwing bevat enkele openingen die geschikt zijn als jaarrond beschermd vaste verblijfplaats voor huismussen. Nader onderzoek naar huismussen is daarom noodzakelijk. Echter is er in het verleden (2016) onderzoek uitgevoerd met betrekking tot deze soort en zijn deze resultaten door bevoegd gezag goedgekeurd voor het huidige planvoornemen.

Algemeen voorkomende soorten zonder jaarrond beschermd nest kunnen blijven broeden in de directe omgeving van het plangebied. Indien broedende vogels in de directe omgeving van het plangebied aanwezig zijn, kunnen versturende werkzaamheden zoals bouwwerkzaamheden of een verwijdering van beplanting mogelijk echter niet plaatsvinden zonder hinder te veroorzaken. Wanneer er geen broedende vogels aanwezig zijn kunnen de werkzaamheden wel plaatsvinden. Indien er op deze manier wordt gehandeld, treden er geen nadelige effecten op ten aanzien van vogels. Wanneer de werkzaamheden in het geheel plaatsvinden in de minst kwetsbare periode

(tussen begin oktober en half februari) worden eveneens geen nadelige effecten verwacht. Dit laatste verdient derhalve aanbeveling. Indien de werkzaamheden worden uitgevoerd op bovenstaande wijze, zullen er geen nadelige effecten optreden ten aanzien van vogels.

Grondgebonden zoogdieren

Binnen het plangebied zijn geen vaste verblijf- of voortplantingsplaatsen vastgesteld van soorten die zijn beschermd bij de Habitatrictlijn of van soorten die niet zijn vrijgesteld door de provincie. Algemeen voorkomende soorten zijn door de provincie vrijgesteld van de verbodsbepalingen als het een ruimtelijke ingreep of inrichting betreft. Wel geldt de zorgplicht voor dergelijke soorten. Zolang de zorgplicht wordt nageleefd zijn er derhalve geen negatieve effecten te verwachten met betrekking tot grondgebonden zoogdieren.

Vleermuizen

De bebouwing in het plangebied is geschikt als vaste verblijf- of voortplantingsplaats voor gebouwbewonende vleermuizen. Nader onderzoek naar gebouwbewonende vleermuizen is daarom noodzakelijk. Echter is er in het verleden (2016) onderzoek uitgevoerd met betrekking tot deze soortgroep en zijn deze resultaten door bevoegd gezag goedgekeurd voor het huidige planvoornemen.

In de bomen (boomnummers 16, 17, 79, 85 en 93), die zich ten oosten van het gebouw bevinden, zijn holtes aanwezig. Enkele van deze holtes zijn mogelijk geschikt als vaste verblijfplaats voor boombewonende vleermuizen. De bomen waarin deze holtes zich bevinden blijven volgens het planvoornemen echter onaangetaast. Indien deze bomen alsnog worden gekapt, dient een boomholtecheck plaats te vinden.

Mogelijk wordt er gefoerageerd binnen en nabij het plangebied. Foerageergebied is alleen beschermd wanneer dit gebied noodzakelijk is om de functionaliteit van een vaste verblijfplaats te behouden. In de directe omgeving van het plangebied is echter voldoende alternatief foerageergebied aanwezig in de vorm van tuinen van woningen. Ook is het verstorend effect op foeragerende vleermuizen uit te sluiten indien de sloop- en bouwwerkzaamheden overdag uitgevoerd worden. Een negatief effect op vaste vliegroutes is eveneens niet te verwachten.

Amfibieën, reptielen en vissen

In de directe omgeving van het plangebied is oppervlaktewater aanwezig dat kan dienen als voortplantingsplaats van amfibieën. De omstandigheden voldoen aan de eisen van de alpenwatersalamander. De aanwezigheid van beschermde amfibieën binnen het plangebied is op voorhand niet uit te sluiten. Om met zekerheid vast te stellen dat de alpenwatersalamander gebruik maakt van het plangebied is aanvullend onderzoek noodzakelijk. Hiervoor dient conform de Soortinventarisatieprotocollen Netwerk Groene Bureaus versie 1.1 d.d. juli 2017 aanvullend onderzoek van minimaal twee veldbezoeken in de periode april – augustus te worden uitgevoerd. De eventuele aanwezigheid van algemeen voorkomende soorten reptielen en amfibieën zoals bij de gewone pad en bruine kikker vormt geen belemmering voor het planvoornemen.

Ongewervelden/ overige soorten

Vaste verblijfplaatsen of exemplaren van Habitatrictlijnsoorten of van nationaal beschermde soorten zijn niet aangetroffen. Er zijn derhalve geen negatieve effecten te verwachten met betrekking tot deze soortgroepen.

5.3 Zorgplicht

Voor alle soorten geldt een zorgplicht. Deze zorgplicht houdt in dat de initiatiefnemer passende maatregelen neemt om schade aan deze soorten te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het niet verontrusten of verstoren in de kwetsbare perioden zoals de winterslaap, de voortplantingstijd en de periode van afhankelijkheid van de jongen.

De kwetsbare perioden zijn niet voor alle verschillende soortgroepen gelijk. Als "veilige" periode voor alle groepen geldt in het algemeen de periode van half oktober tot eind november, de periode waarin de voortplantingstijd achter de rug is en dieren als de egel en amfibieën nog niet in winterslaap zijn. Bovendien zijn de houtduiven uit het laatste legsel dan ook uitgevlogen.

Indien vooraf bekend is dat werkzaamheden moeten worden uitgevoerd binnen de kwetsbare perioden van de betreffende soorten, is het zaak ervoor te zorgen dat het gebied tegen die tijd ongeschikt is als leefgebied voor die soorten. Zo kunnen bijvoorbeeld struiken gedurende het groeiseizoen kort gesnoeid worden, zodat er geen vogels gaan broeden.

Bij het inrichten van het bouwterrein dient te worden gezorgd dat het gebied niet aantrekkelijk wordt voor de vestiging van de rugstreeppad. Het ontstaan van poeltjes of plassen op het bouwterrein in het zomerhalfjaar (vanaf april) dient derhalve te worden voorkomen, zodat er geen geschikt voortplantingswater voor de rugstreeppad aanwezig is.

Indien tijdens de uitvoering van de werkzaamheden beschermde soorten worden waargenomen dienen maatregelen te worden genomen om schade aan deze individuen zo veel mogelijk te beperken (bijvoorbeeld wegvangen en verplaatsen).

5.4 Eindconclusie

In onderstaande punten wordt de eindconclusie weergegeven:

- de omschreven werkwijzen met betrekking tot zowel de zorgplicht als ten aanzien van vogels dienen in acht te worden genomen zodat een overtreding van de natuurwetgeving wordt voorkomen;
- in enkele bomen (boomnummers 16, 17, 79, 85 en 93) zijn geschikte holtes aangetroffen die als vaste verblijfplaats voor boombewonende vleermuizen kunnen dienen. Echter blijven deze bomen volgens het planvoornemen onaangetaast en is een aanvullende boomholtecheck niet noodzakelijk. Wanneer deze bomen alsnog gekapt worden dient deze check wel uitgevoerd te worden;
- nader onderzoek naar alpenwatersalamanders is noodzakelijk;
- nader onderzoek naar huismussen en gebouwbewonende vleermuizen is in verband met de in 2016 uitgevoerde onderzoeken niet noodzakelijk;
- om een verstorend effect op foeragerende vleermuizen uit te sluiten, dienen de voorgenomen sloop- en bouwwerkzaamheden overdag te worden uitgevoerd;
- voor algemeen voorkomende soorten geldt een algemene vrijstelling als het ruimtelijke ingrepen betreft.

5.5 Advies

Checklist natuurvriendelijke maatregelen

Bij het ontwerp van het nieuw te bouwen studio's wordt geadviseerd gebruik te maken van de checklist natuurvriendelijke maatregelen aan gebouwen van de Vogelbescherming. Diverse natuurbeschermingsinstanties en bedrijven geven hier meer informatie over.

Erfbeplanting

Indien er een erfbeplanting is gepland of wordt vernieuwd, adviseren wij deze met inheemse en streekeigen soorten bomen en struiken te realiseren. Informeer hiervoor bij uw provincie of gemeente.

6 Literatuurlijst

Broekhuizen, S., Spoelstra, K., Thissen, J.B.M., Canters, K.J., Buys, J.C. (2016) *Atlas van de Nederlandse zoogdieren - deel 12 serie Nederlandse fauna*. Knnv Uitgeverij

Delft, J.J.C.W. van, Schuitema, W. (2005) *Werkatlas amfibieën en reptielen in Noord-Brabant*. Stichting Ravon

NDFD (2019) Geraadpleegd op 24 december 2019 via <https://www.verspreidingsatlas.nl/>

Ravon (2019) Geraadpleegd op 24 december 2019 via <http://www.ravon.nl/>

Zoogdiervereniging (2019) Geraadpleegd op 24 december 2019 via <http://www.zoogdiervereniging.nl/>

BIJLAGE 1:

Geplande situatie

BIJLAGE 2:

Foto 1

Foto 2

Foto 3

Foto 4

Foto 5

Foto 6

Foto 7

Foto 8

Foto 9

Foto 10

Foto 11

Foto 12

Foto 13

Foto 14

Foto 15

Foto 16

Foto 17

Foto 18

Foto 19

Foto 20

Foto 21

Foto 22

Foto 23

Foto 24

Foto 25

Foto 26

Foto 27

Foto 28

Foto 29

Foto 30

Foto 31

Foto 32

Foto 33

Foto 34

Foto 35

Foto 36

Foto 37

Foto 38

Foto 39

Foto 40

Foto 41

Foto 42

Foto 43

Foto 44

Foto 45